

celgroepjes met sterk, gelijkmatig verdikte wanden, waartusschen verspreid voorkomen dunwandige cellen, welke die haren dragen. Het voorkomen van raphiden uit oxaalzure kalk is in het plantenrijk verre van zeldzaam, maar dergelijke raphidencellen vindt men altijd in het plantenlichaam, en niet in epidermis-aanhangsels, zooals deze van den klapper, die door MÖBIUS het eerst werden beschreven.

De door PORSCH uit de zoölogische literatuur aangehaalde waarnemingen over het drinken van vogels, die zich in de bloeiwijzen van den klapper ophouden, verdienen dus alle vertrouwen. Zelf heb ik wel honingvogeltjes (*Cynnuris*) in de bloeikolven gezien, doch het nuttigen van honing heb ik nog niet met zekerheid kunnen waarnemen. Maar met wat geduld in een aan klappers rijke omgeving zullen dergelijke waarnemingen, waarvan door zoölogen reeds lang geleden gewag werd gemaakt, zeker ook hier te doen zijn. Mededeelingen over de soorten der vogels, die van den klapperhoning snoepten, zullen steeds zeer welkom zijn!

J. BEUMÉE.

KORTE MEDEDEELINGEN

Morieljes op Java. — „Het hart van mycophagen zal sneller gaan kloppen bij het lezen van bovenstaand opschrift”, schreef Dr VAN OVEREEM in de October-aflevering van 1925 van dit tijdschrift.

Dat artikel werd geschreven naar aanleiding van de ontvangst van morieljes, die Dr F. C. VAN HEURN in een theetuin op ongeveer 1250 meter hoogte gevonden had. Morieljes schijnen in de tropen uiterst zeldzaam te zijn en van Java kende men tevoren nog slechts een opgave van JUNGHUHN, die *Morchella esculenta*, identiek met *M. conica* op ongeveer dezelfde hoogte, als de vindplaats van Dr VAN HEURN, op de Tjarimé ontdekte.

Ik had het geluk in het midden van de maand Mei een morielje op de Soembing te vinden. Het exemplaar is hiernaast op natuurlijke grootte afgebeeld. De afmetingen zijn veel kleiner, dan die van het in het artikel van Dr VAN OVEREEM afgebeelde exemplaar; waren de vruchtlichamen van de door Dr VAN HEURN gevonden planten ongeveer 12 cm hoog, die van de door mij gevonden morielje was nog geen 6 cm.

In het alpiene kreupelhout, dat de buitenzijde van de kraterwand van de Soembing bedekt, rondzoekende, vond ik een exemplaar van deze paddestoel in het gras tegen de voet van een *Vaccinium varingifolium*. De gehele omgeving heb ik daarna afgezocht, maar er was niet meer te vinden. Dit alpiene kreupelhout bestaat hoofdzakelijk uit bovenstaande *Vaccinium*, verder uit *Albizzia montana* en *Anaphalis javanica* en enkele andere alpiene heesters verstrooid daartussen. Op de bodem groeiden verschillende kruiden, eigen aan deze bergtoppen, terwijl de rotsbodem op vele plaatsen tussen de planten zichtbaar en dicht met gewone mossen en korstmossen bedekt was. Ook op de stammen van de bovengenoemde heesters komen tal van mossen en lichenen voor, vooral de veel water bevattende, geleichtige korstmossen en het baardmos of *Usnea*, de tai angin van de inlanders.

De morielje groeide op ongeveer 3340 meter boven zee, dicht onder de hoogste piek van de kraterwand, dus veel hoger, dan de door VAN OVEREEM vermelde exemplaren. De steel is $2\frac{1}{2}$ cm lang, de hoed ongeveer 3 cm. De steel was in vivo lichtgeel, terwijl de hoed meer okergeel

gekleurd was. Of we hier dezelfde soort voor ons hebben, als vroeger gevonden exemplaren durf ik niet uit te maken, al past de naam *conica* zeer goed bij de vorm van de hoed van het door mij gevonden exemplaar.

D. v. L.

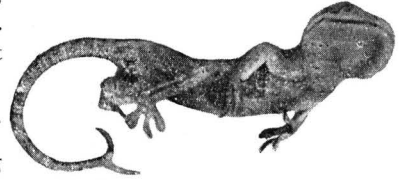

Morielje van de Soembing, groeiende in humus en tussen wortels.

Tokè met gevorkten staart. — Als aanvulling op de geïllustreerde korte mededeeling van v. d. M. M. in de Augustus-aflevering 1927 geef ik hier een afbeelding van een tokè met als 't ware gespleten staart. Het dier leefde maanden lang in onze binnengalerij; het had de bijzonderheid om tot zeventien maal aaneen te roepen. Op een kwaden dag vond het zijn dood, doordat ik hem in het donker op den kop getrapt heb, terwijl het op den vloer zat.

Mr. Cornelis.

H. B.

Toké met gevorkt staartuiteinde.

Tjitjak met gevorkten staart. — Op bldz. 142 van jaargang XVI geeft de Heer v. d. M. M. een afbeelding eener (gebrekkelig gepraepareerde?) tjitjak met gevorkten staart (niet 2 staarten). Naar algemeen ondersteld wordt ontstaan dergelijke abnormaliteiten steeds na verwondingen. Even voorbij de anale opening vertoont de staart der meeste tjitjaks eene min of meer flauwe insnoering. Op die plaats, maar ook wel verderop, breekt de staart gemakkelijk af (autotomie), waarna regeneratie plaats heeft, en bij deze laatste kan het vóórkomen, dat de nieuwe vorming, die door celdeeling op groote schaal snel geschiedt, tevens met verdubbeling gepaard gaat. Men zal dienovereenkomstig gewoonlijk zien, dat de beide takken ongeveer van gelijke lengte en gedaante zijn. Van den oorspronkelijken staart zijn zij in den eersten tijd te onderscheiden doordat het integument niet aanstonds zijne definitieve samenstelling verkrijgt, dorentjes etc. ontbreken nog of zijn anders van vorm. Ook bij het afgebeelde exemplaar heeft vermoedelijk autotomie plaats gehad op de bovenbedoelde plek.

Gevorkte staarten komen bij reptielen met autotomie tamelijk veelvuldig voor. Reeds als kind bezat ik een dergelijk tjitjak-monstrum en ving ik ook eens in de duinen een gewone hagedis (*Lacerta agilis*) met een gaffel van $\pm 2\frac{1}{2}$ cm lengte. In Suriname zag ik later een hagedis, waarvan het vertakte staartgedeelte minstens 12 cm lang was.

Soms gebeurt er in schijn iets dergelijks bij hogere dieren. Zoo schoot ik eens een gewonen badjing (*Sciurus notatus*), wiens staart op 8 cm afstand van het uiteinde iets had, dat op een klein zijtakje geleek. De wervel ter plaatse droeg inderdaad een zijwaarts en caudaat gericht vertakkinkje van ± 6 mm lengte, dat echter gemakkelijk van het wervellichaam losliet met achterlating van een litteken. Of dit accessoire beentje eveneens aan eene verwonding zijn ontstaan te danken heeft gehad, valt moeilijk uit te maken, maar op een kleine bijzonderheid wil ik nog even wijzen wat betreft de huid, waarmede het omhuld was. Zooals bekend is de staarthuid der badjings tamelijk lang behaard en zijn de aan het staartuiteinde ingeplante haren beduidend langer (en soms ook rooder of juist zwarter) dan die op het overige staartlichaam. Welnu, de beharing van het abnormale zijtakje droeg volkomen het karakter van die eener staartpunt. Hieruit blijkt dus, dat de epidermale cellen in het midden van den staart de potentie bezitten om onder bepaalde omstandigheden dezelfde huid-aanhangselen te vormen als de epidermis-cellen van het staartuiteinde. In normale omstandigheden komt die verborgen eigenschap echter niet tot uiting.

Op blz. 195 vermeldt de Heer v. d. M. M. een merkwaardig geval op slangengebied. Men kan met die dieren zonderlinge ontmoetingen beleven. Eens overkwam het mij, dat ik na een kleine achtervolging een badjing uit een boom schoot (het was op denzelfden dag, als waarop ik den hierboven vermelden badjing onschadelijk maakte), en dat er tegelijkertijd een groene slang doodelijk getroffen naar beneden tuimelde. „Een sterk stukje”, zal men zeggen, en toch is het geen jagerslatijn.

Garoet, November 1927.

W. C. VAN HEURN.

Afkortingen van de benamingen voor maten en gewichten. — Naar aanleiding van de korte mededeeling onder denzelfden titel in de November-aflevering van het juist afgeloopen jaar mocht ik van den Heer BRETON VAN GROLL een schrijven ontvangen, waarin hij er op wees, dat in de Regeeringsalmanak van 1927, op bldz. 802* en 803* van het eerste deel, ook de lijst der internationale afkortingen voor de benamingen van maten en gewichten zijn opgenomen. Wel komen de afkortingen daar voor (al zijn ze alle met een punt er achter afgedrukt), maar gebruikt wordt de schrijfwijze, zooals men die aantreft in de dagbladers, in tijdschriften, en in alle min of meer officieele stukken. Volgens den Heer B. v. G. zou een Regeerings-circulaire met verwijzing naar de aangehaalde bladzijden van den Regeeringsalmanak voldoende zijn, om die afkortingen ook te doen gebruiken in alle takken van 's Lands dienst. Dat zou een heele vereenvoudiging beteekenen. En dagbladen en tijdschriften zouden zeker spoedig volgen.

J. B.